

- **50. YILDA NÜFUSUN YARISINDAN FAZLASI OKUMA YAZMA BİLMİYOR**

Tüm öğretmenler Birleşme ve Dayanışma Derneği Genel Başkanı Ali Bozkurt, ilk öğretim haftası nedeniyle verdiği demeçte, Cumhuriyetin 50. yılında Türkiyede nüfusun yarısından çoğunun okuma yazma bilmediğini, okul çağında? ki çocukların iki milyonunun okuldan yoksun olduğunu, buna karşın öğretmen kıyımının ise tüm hızıyla devam ettiğini söylemiştir.

Töb - Der Genel Başkanı Ali Bozkurt, Türkiyede kadınların yüzde sekseninin «kara cahil» olduğunu söyleyerek «Cumhuriyetin 50. yılında okul çağındaki çocuklarımızın iki milyonunun okula gidememeleri, okuma - yazma oranı alanında dünyanın en geri ülkelerinden biri oluşumuz acı ama düşündürücüdür» demiştir.

Tüm Öğretmenler Birleşme ve Dayanışma Derneği (Töb - Der) genel başkanı, her yıl mali bütçenin yüzde üçünün ilk öğretime ayrılması gerektiği halde hükümetlerin bu kurala uymadıklarını, 1973 yılında ilk öğretime bir milyar 710 milyon liralık ödenek ayrılması gerekirken, sadece 654 milyon 75 bin lira ayrıldığını söylemiştir. Töb - Der genel başkanı planda öngörülen yatırımların gerçekleştirilmemesi ve gereken önemin verilmemesi yüzünden bugün Türkiyede irili ufaklı 20 bin yerleşim merkezinin okuldan yoksun olduğunu da demecinde belirtmiştir. Bozkurt, yine anayasa ve yasaların öngördüğü gereksinmelerin yerine getirilmemesinin sonucu olarak Türkiyede öğretmen açığının «onbinler» olduğunu bildirmiştir. Ders kitaplarının kalitesizliğinden ve pahalılığından ve öğrencilere köklü hiç bir şey vermemesinden de yakınan Töb - Der genel başkanı daha sonra özetle şöyle devam etmiştir :

«ilkokulu bitiren çocuklar, özellikle köylerde bu yanlış ve sakat sistem yüzünden bir kaç yıl içinde okuma ve yazmayı unutmaktadırlar. Sayılan 160 bine

varan çilekeş öğretmenler, her türlü siyasî, sosyal baskılara, kısımlara, sürgünlere, aldıkları maaşlarla güç belâ geçindikleri halde, fedakarca halka hizmet etmektedirler. Personel yasasının getirdiği haksızlıklardan ençok ilkokul öğretmenleri zarar görmüşlerdir. Türkiye'nin onbinlerce öğretmen açığı varken, maddi sıkıntılar içinde olan öğretmenlerin onbini aşkın bölümü görevlerinden ayrılmış, işçi olarak yurt dışına gitmek zorunda kalmışlardır. Gene binlerce öğretmen geçim sıkıntısı nedeniyle meslektan ayrılmak zorunda kalmıştır. Siyasî ve ekonomik baskılar öğretmenlerin görev yapmalarını engellemektedir. Son yıllarda iyice artan kıyımlar, danıştay ve mahkeme kararlarına rağmen hızla sürdürülmektedir. Öğretmen okullarında, Atatürkçü ilerici öğretmenler tasfiye edilmektedir.»

(22 Eylül, Yeni Ortam)

• ENERJİ BAKANI FUEL - OİL ELEKTRİK SANTRALLARINA «HAYIR» DEDI

Türkiye'nin enerji açığını kapatmak gerekçesiyle «Enerji üretimimizi Fuel Oil Santrallarıma» bağlayan teşebbüsler Enerji Bakanı Demirle Türkiye Elektrik Kurumu yetkilileri arasında bir haftadır süren temaslardan sonucunda, Enerji Bakanının «Fuel Oil Santralına hayır» demesiyle sonuçlanmış ve Çukurova Elektrik Anonim Şirketinin Çukurovada kurmayı planladığı Fuel Oil Santralına izin verilmemesi kararlaştırılmıştır.

Maliye Bakanlığının da mütelaasını alan Enerji Bakanı Kemal Demir'in bu kararından önce Çukurova Elektrik A.Ş. sermayesini 175 milyon liradan 325 milyon liraya çıkarmıştır. Şirketin kurmak istediği 300 megavatlık santralın yılda 500 bin ton Fuel Oil ithal etmesine ve 10 milyon dolarlık bir döviz kaybına yol açacağı, bakanlıktaki görüşmelerde ileri sürülmüştür.

Çukurova ile ilgili kararın, Adalet Partisi döneminde planlanan ve Aliğa da bir adet 2 X 300 = 600 megavatlık fuel-oil santrali kurma projelerinin de suya düşeceği ileri sürülmüştür. Bunların yerine Seyitömer ve Tunçbilekte 150 megavatlık termik santrali yapılmasına karar verilmiştir. Aliğa projeleri yılda bir milyon ton Fuel Oil ithal etmeyi gerektirmektedir ve dışarıya ödenecek döviz 25 milyon doları bulmaktadır. Enerji Bakan Demiri bu karara sevk eden neden, enerji üretimimizin, kalkınma planında ve 1973 programında belirtildiği gibi özkaynaklarımıza ve linyitlerimize dayanılarak geliştirilmesi, devamlı artan dünya petrol fiyatlarına bağımlı kalarak döviz kaybına yol açılmamasıdır.

Enerji üretimimizin Fuel Oil Santrallarıma dayandırılması konusu Enerji Bakanlığında öteden beri bir savaş halinde yürümekte ve yabancı petrol şirketleri 1969 yılından beri Fuel Oil Santralları konusunda hükümetimize teklifler yağdırmaktaydılar. Demirel hükümetinin önce Aliğadan başlamak üzere Fuel Oil Santrallarını kabul etmesinden sonra, 12 Martta Enerji Bakanlığı bu tekliflere karşı çıkmış ve bu tür santralları kurmanın planın ruhuna aykırı oldu-

geçen ay

ğunu ileri sürmüştür. Birinci Erim Hükümetinde Fuel Oil projelerine karşı, kömüre dayalı termik santrallannın ihaleleri yapılmış ve Seyitömer ve Tunçbilek Santrallannın öne alınması kararlaştırılmıştı. Bu arada Kalkınma Planına aykırı olarak Aliğa Fuel Oil Santrallannın ihalesini Türkiye Elektrik Kurumu Genel Müdürlüğünce planlanması, o zamanki TEK Genel Müdürü İbrahim Derinerin görevinden alınarak yerine Mehmet Erdemirin getirilmesine yol açmıştı.

Melen Hükümetinin Enerji Bakam Nuri Kodamanoğlu da Fuel-Oil Santrallannın gerekliliğini belirtmiş fakat, Talu Hükümetinin Bakam Kemal Demir bu konuyu tereddütle karşılamıştı.

(28 Eylül, Günaydın)

• KAÇAK KONUTTAN MİLYON KAZANANLAR BİR KURUŞ VERGİ ÖDEMİYORLAR

Ankara Mimarlar Odası, «Ankaranın Karşıyaka gecekondu bölgesinde, Demetevler Mahallesi ve çevresindeki kamu arazisi üzerinde yapılan kaçak konut bloklarından milyarlar bulan kazançlar sağlandığını» öne sürmüş, «Vurguncuların bugüne kadar hiç bir vergi ve harç ödemediğini» de belirterek Ankara Belediyesinin Danıştay kararlarına rağmen bu işe göz yumduğunu iddia etmiştir.

Ankara Mimarlar Odasının haber bülteninde bu konuya geniş yer verilerek özetle şöyle denilmektedir:

«Bir gecekondu bölgesi olan ve Belediye mücavir saha hudutları içinde bulunan Karşıyaka, Demetevlerde her türlü yapımın, belediyenin ilgili dairelerince denetlenmesi gerekirken bu yola gidilmemiş olması sonucu, Hazineye devredilen arsalar üzerinde) 10 kata kadar varan konut blokları büyük bir hızla çoğalmıştır. 4-5 yıl önce başlayan bu olay birkaç vurguncu tarafından hızla örgütlenmiş ve kısa sürede Demetevler, 100000 nüfuslu, bir mahalle haline gelmiştir. İnşaatların, imar yasalarına ve yapı kurallarına uygun olup olmadığının Belediyece denetlenmemesi, kamuya ait oluşu dolayısıyla arsalarla para ödenmemesi ve her türlü vergi ve harçtan kurtulmuş olması nedeniyle, Demetevler, kısa zamanda yapı alanında boy gösteren vurguncuların ilgisini çekmiştir. Bu mahalle, bugün Ankaranın en hızlı büyüyen bölgesidir.

İmar yasasına aykırı olarak dikilen bloklarda, inşaatı durdurulması ve inşa edilen kısmın yıktırılması gerektiği halde, Belediye belli menfaat ilişkileri yüzünden bu yola başvurmamış, bundan birkaç yıl önce Danıştayca verilen yıkım kararı da hiçbir şekilde uygulanmamıştır.

4-5 yıl içinde, takriben 100 hektar alana yayılan bu vurgun sonucu yağma edilen kamu arazisinin bugün değeri 500 milyon Türk lirasını aşmaktadır. Bu mik-

tar belediyelerin kent topraklarının kamulaştırılması için gerekli malî olanaklara sahip olmadığını söylüyenlerce dikkatle değerlendirilmelidir.

Konutlar halka % 100 kârla satılıyor. Demetevlerde, bugün 100 m² lik bir dairenin satış bedeli 110-150 bin TL. arasındadır. Bu dairelerin maliyeti ise, rüşvetler ve arsalar verilen «hava paraları» dahil 60-80 bin TL.sıdır. Bu durumda, orta gelir gruplarına satılan bu dairelerden vurguncuların kazancı % 100 ü aşmaktadır.

Bu kontrolsüz kazanç sonucu, Demetevler ve çevresindeki yapılardan 4-5 yıl içinde birkaç vurguncunun sağladığı net kazanç, bir buçuk milyar TL.sına yaklaşmıştır. Bu kazanç üzerinden ödenmesi gereken gelir vergisi ile inşaat, emlak alım v.s. vergileri ve harçların toplamı ise 1 milyar 24 milyon Türk lirasıdır.»

(29 Eylül, Cumhuriyet)

• YABANCI SERMAYENİN YARISI KÂR OLARAK GERİ GÖTÜRÜLDÜ

«Gelişmekte Olan Ükelere Teknoloji Transferi» seminerinin 2 nci gününde, bir bildiri veren SBF öğretim üyelerinden Doç. Necdet Serin, «950-72 yılları arasında Türkiye'ye gelen yabancı sermayenin yansının, kâr transferi yoluyla geri götürüldüğünü» bildirmiştir.

Serin, «1953-72 arasında Türkiye'ye bir milyar 52 milyon liralık yabancı sermaye geldiğini, bunların yaptıkları kâr transferlerinin 522 milyon 178 bin lira, gayri maddî hak karşılığı transfer ettikleri miktarın ise 97 milyon 83 bin lira olduğunu» açıklamış, «Türkiye'nin bugüne kadar transfer ettiği teknolojinin genellikle eski olduğunu» öne sürmüştür.

(20 Eylül, Milliyet)

• GEMİ MÜHENDİSLERİ ODASI JAPONYAYA ISMARLANAN 8 GEMİDEN 1 MİLYAR LİRA ZARAR EDİLDİĞİNİ ÖNE SÜRDÜ

Ulaştırma Bakanı Sabahattin özbekin, Pendik Tersanesini «öz kaynaklarımızla yapacağımızı» açıklamasından sonra, Gemi Mühendisleri Odası da, «Ülkemiz çıkarlarını en iyi şekilde gözetecek yöntem olarak bu projenin kendi teknik gücümüz ve doğal kaynaklarımızla gerçekleştirilebileceğini» açıklamıştır.

Oda Başkanı Ali Osman Adak, Pendik Tersanesinde yapılacakken, 1975 başında Japonya'ya sipariş edilen sekiz gemiden ise Türkiye'nin zararının bir milyar lira olduğunu, meydana gelebilecek gecikmelerden de yılda 500 milyon lira kayba uğranılacağını da belirtmiş ve şunları söylemiştir:

«Odamız, Japon IHI firmasının Pendik Tersane projesine Türkiye çıkarları doğrultusunda yatırım yapmak istemediğini muhtelif vesilelerle kamuoyuna duyurmuştu.

Japonların Türkiyede kendi çıkarlarını ön plana almayacak bir yatırım yapmayacakları bilinmelidir. Çünkü aynı firma Yunanistanda da tersane kurmak ta ve komşumuz ülkemiz de böyle bir ortaklığı istememektedir.

Türkiye Pendik Tersanesini gerçekleştirebilecek teknik elëmanlara sahiptir. Projenin malî yönü de sorun değildir. Zira iki yıl önce bu konuda hazırlanmış Bakanhklararası rapor tetkik edilecek olursa, Maliye Bakanlığı temsilcisinin böyle bir sorun olmadığını açıkça ifade ettiği görülecektir.

Geç de olsa bu konuda yetkililerin, Japon oyalamasını anlamış ve projeyi gerçekleştirmek için gerçekçi bir çalışmaya girmiş olmalarından Türkiye yararlı çıkacaktır.»

(21 Eylül, Cumhuriyet)

0 AET YE GİRMEKLE DIŞA BAĞIMLILIĞIMIZ DEVAM EDECEK

Kimya Mühendisleri Odası tarafından düzenlenen, «50 nci Yıl Sanayi Kongresinin ikinci gününde «sanayileşme» konusu tartışılmış, bu konuda bir tebliğ veren SBF öğretim üyelerinden Doçent Gündüz ökcün, «Ortak Pazarın öngördüğü ekonomik esas ile Anayasamızın ve plânlarımızın öngördüğü esasların birbirlerine taban tabana zıt olduklarını» öne sürmüştür. «Türkiyenin Ortak Pazara girmesi ile dışa bağılılığımızın devam edeceğini» belirten ökcün, «Sanayii, Avrupa sanayilerinin müsaade ettiği alanlarda ve müsaade ettiği ölçüde gelişebilecektir.» demiştir.

Ege Bölgesi Sanayii Odası Başkan Şinasi Ertan ise, sanayileşmenin esas ve gereklerini anlatmış, bürokrasiden yakınmıştır. Ertan, «Türk sanayiine küçük kuruluşların hâkim olduğunu, bunların çoğunun da aile şirketleri olduklarını» söylemiştir.

(5 Eylül, Milliyet)

MÜHENDİS KAYA KARAN MONTAJ İŞÇİLİĞİ YAPIYOR

Kaya Karan adında bir türk mühendisi Stockholmdeki Atlas Copco fabrikasında işçi olarak çalışmaktadır. Kendisiyle görüşen muhabirimize mühendis Karan işveçe geliş nedenini şöyle anlatmıştır:

«1969 senesinde İstanbul Teknik Üniversitesinden petrol mühendisi olarak mezun oldum... Bir süre mesleğimle alâkasız işlerde çalıştım... Türkiyedeki rafinerilere iş vermeleri için adetâ yalvardım ...Ama, boşuna... Arkadaşlarımın birçoğu petrol mühendisi olarak iş buldu... Nasıl bulduklarını sorduğumda, tanıdıkları olduğunu söylüyorlardı...

tçim her zaman acıyla dolu... Evliyim ve çocuğum vardı... Nihayet bir gün işveçe gelmeye karar verdik... Şimdi gördüğünüz gibi saati on Krona günde en az on saat montaj işçiliği yapıyorum.»

(13 Eylül, Tercüman)